

NAŠA KNJIGA
izdaje
UREDNIČTVO „NEVENA.“

I.

PRELJSKI DAR

za bunjevce i šokce.

Bunjevac sam rođen čovik,
Bunjevac sam odhranjen
Bunjevac ću ostati uvek
Dok ne budem sahranjen.

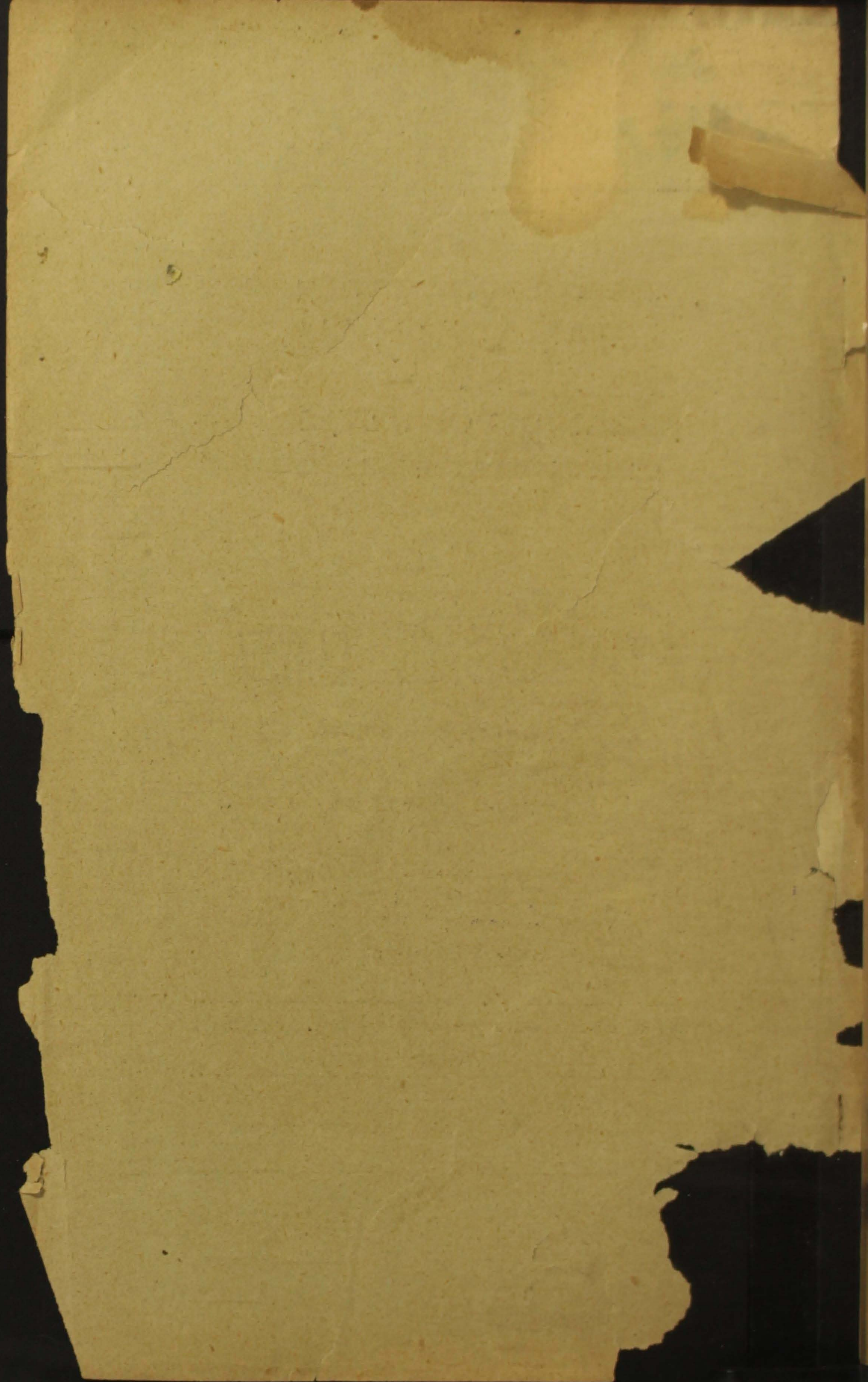
Nar. p.

Cina 10 novčića

Dobiva se kod uredništva Nevena i Josipa Bitermana u
Subotici.

886-1

NAŠA KNJIGA
izdaje
UREDNIČTVO „NEVENA.“

I.

PRELJSKI DAR

za bunjevce i šokce.

Bunjevac sam rođen čovik,
Bunjevac sam odhranjen
Bunjevac ću ostati uvijek
Dok ne budem sahranjen.

Nar. p.

Cina 10 novčića

Dobiva se kod uredništva Nevena i Josipa Bitermana u
Subotici.

---

zkuh.org.rs

Tiskom Josipa Bitermana u Subotici, 1894.

Priporuka.

Kadgod se svit samo na devanua i konjma vozio, danas na željeznicama; kadgod je hodio vodom i zemljom, danas se već diže i po zraku pliva; kadgod su se razgovarali samo oni koji se licem u lice gledaju: danas već nema daljine, priko koje se nebih mogli ljudi razgovarati, ko da su u jednom hodniku... Što su parobrodi, što su željeznice, što su oružja, što su majdani, što je munjevina i svitlost *sve je um čovičji stvorio.*

Čovik se misli. Što je namislio s drugim je saopćio i što za dobro pronagje širi u čovičanstvu i savršava.

Ali da se tako naglo može napridovati kao što se učinilo za poslednjih 100 godina, to je zasluga knjige.

Što god je dobra, u knjigu se složi da se ne izgubi, a knjiga kako prolazi svitom, svuda odnosi ono što je u njoj. A narod koji štije rano se izvisti o svakoj stvari; narod koji štije naglo napriduje.

Naš mili narod sve dosad malo je nagnuća pokazivo prema štivu, sotog je slabo napri-

dovo, nema u nama odvažnosti ni stalnosti u nastojanju. Sotog je uredništvo „Nevena“ zamislilo izdavati „*Pučku knjigu*“ za bunjevce i šokce, kojom ništa drugo ne želi već samo pobugjivati ljubav za štivo.

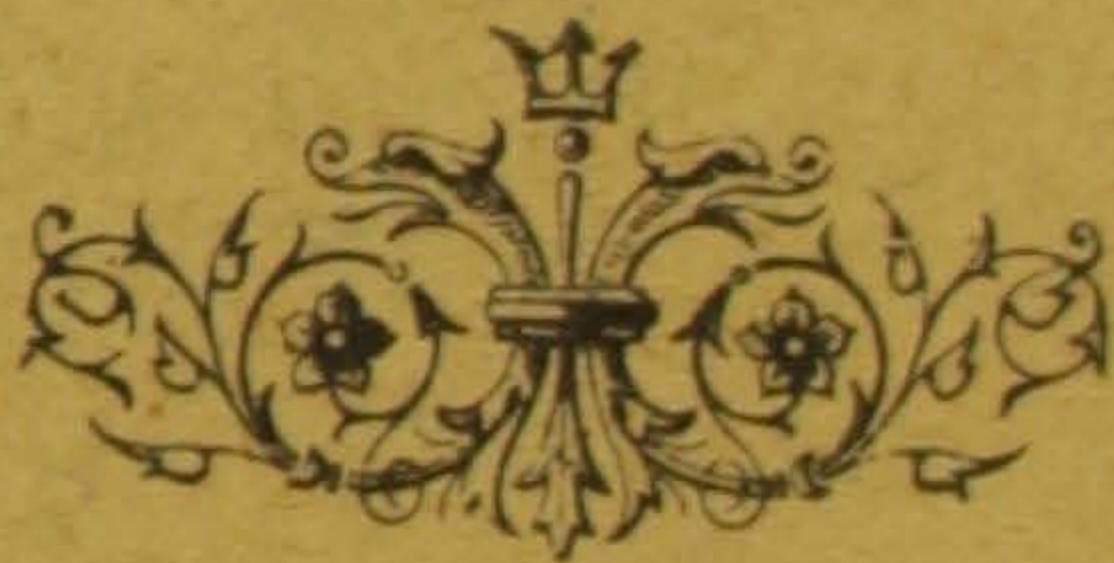
Tako ćemo udešavati naša izdanja, da uz jeftinu cinu svezčića „*pučka knjiga*“ mogla bude ući u svaku i najsiromašniju kuću.

Nadamo se da će nas prijatelji naši razumiti i „*pučku knjigu*“ *prigriliti*.

U prvom svezčiću kao preljskom daru donosimo jedan dio naših umitnih pismica iz „Nevena“, da se u prvom redu našim pisnicima i ovako zahvalimo. Neka dozna sav naš narod, da i on ima sinova, koji ga ne ogovaraju već šnjim zajedno plaču, za njeg se svesrdno mole.

Podji daklem knjigo naša u široki svit budi srićna, blagosovljen ti bio put. Budi lipo si-me najplemenitijega rodoljubja i domoljubja.

Uredništvo Nevena i „Pučke Knjige.“

I. Maternji jezik.*)

(S magjarskog od Emila Abranjija.)

Ima l' taka huda stvora,
Koj' bi gled'o bez otpora,
Gdi mu majku majku milu
Otiskuju ništavilu,
Na nju dižu, huk pomama
S uvredama, s porugama ?

Da li gdi-god narod živi,
Koj' se tome ne protivi,
Kad mu jezik *bogodani*
Ko ismeva i tamani,
Stub njegova svetilišta,
Bez kojeg je niko, ništa ?

Suze roni naša majka,
Haj, na nju se diže hajka,
Hoće da joj grlo stisne,
Ni pred Bogom da ne pisne,
Il joj torbu o vrat žele,
Pa mrvice da joj dele.

---

*) Ovde priobćujemo, jednu značajnu pismu u izvrstnom privodu glasovita pesnika Zmaj Jovan Jovanovića, koju iz „JA-BOP“ lista prištamposmo.

Al ne damo s' otoj bedi.
Dogod nam se krv ne sledi,
Dogod vlada božja pravda,
U koju se i crv nada,
Dogod znamo šta j' sramota,
Dok je iskre od života.

Izgubismo blaga dosta,
Još nam majčin jezik osta,
Pa još i tom zar se preti!?
Pa još i to daj oteti!?
Pred božije nikad lice.
I Bog mrzi kukavice.

Ne daj, brate, ovog blaga,
Poslednjicu tvojih snaga;
Prigrli se k tome žaru
Na živoda svog oltaru;
Jer donde si ono, šta si,
Dok se žar taj ne ugasi.

A bez njega — da te ima
Milijonskim mil'jonima,
Po svetu bi s trz'o vio
— Ali ne bi narod bio;
Plivom bi te svaki zvao
Vitar bi te razduvao.

Zakun'mo se — drukče zlo je
Pod zastavom svesti svoje:

S tobom živet', za te mreti,
Amanete majčin sveti,
Stube našeg svetilišta,
Bez kojeg smo -- niko -- ništa.

Z. J. J.

2. Bunjevcima.

Davno je to bilo oj Bunjevci naši,
Kad ste ovo čuli : „Ustaj, sablju paši
Dušmanina evo, evo grdno sime
Tare, hara zemlju tužne domovine,
Naprid braćo draga, na glasu junaci
U pomoć, u pomoć dragoj našoj majci.“

Vi ste se ratili, vi ste se borili
Odoliti znaste svoj dušmanskoj sili.
U srid boja biste ko ljuti lavovi
Al prošlo je to već. — Dani su sad novi
Zanimila j' truba, mač se u tok meće
Prastara vrimena povratit se neće.
Pa nek se nevrata, nek nedodju, neka. —
Blaženstvo od krvi nitko jur nećeka.

Dani su sad novi, blagi mir svud vlada.
Knjiga, znanost jesu svih naroda nada.
Zato Rode mili u mraku ne čami
Naprid, naprid žuri ostat ćemo sami!

Nemoj biti sličan, nemoj, onom raku !
Još prije vremena nekopaj si raku ;
Drž se knjige, pera, triznosti i slova
Tako ć' i nas čekat još budućnost nova.

Bratoljub.

3. Nepitajte.

Nepitajte dragi brate
Kada pjesme mi čitate
Gdje je pjesnik, gdje se krije
Gdje pjesmice svoje vije !

Ako ona srca blaži
Nikad pjesnika netraži
I slavulj u perivoju
Skriven pjeva pjesmu svoju !

Miroљub.

4. Ivanu Antunoviću,

našemu najvrlijemu rodoljubu i Ocu naroda nam.

Umro 13. siječnja 1888.

U plač vrstnu Bunjevačka Vila,
Plaćuće zove rod pod svoja krila,
Da š njim plače nad gubitkom silnim,
Nad udarcem teškim i prebolnim.

Nesmiljena smrt nam rod u crno
Zavi, jao ; da tuguje tužno :

Jer ugrabi našega Ivana
Antunović roda milovana.

Iztrže nam iz ogrlja Otca
U ljubavi silna borioca,
Za svetinju knjige, jezik roda
Novac, zdravlje, isti život poda.

Rodoljube pravi istiniti !
Za žića ti na tom svijetu bielom
Naš si bio i dušom i tielom,
Naš si bio i uvijek ćeš biti.

Naš ćeš biti ostavinom cielom,
Što ju steče duh ti plemeniti
Revnujući rod si proslaviti
Slovom, perom i svetim razpelom.

Rod zahvalan pak Ti spomen kuje
U žeženo ne u zlatno zlato,
Već u srce, svoje umiljato
Za Te kuca, za Te i čuvstvuje.

Bunjevačka dakle majka plodna
I bunjevac svojom dušom diše
Spomen Ti se nikad neizbriše
U potomstvu bunjevačkog roda !

Bunjevac.

5 Pismice!

I.
U polju se ori
Pismica pastira
Al žalostna, da te
Sve u srce dira.

S pismom mu se slažu
Mojih gusla žice,
A po koja suza
Krade se niz lice.

Teci, teci suza!
Ta sramota nije
Za onoga tko te
Z bog rodbine lije.

II.
Kad je rekla „S Bogom“
Lastavica mila
Jednu mi je radost
Srcu učinila.

Rastala se samnom
Put uzela jugu
A sobom odnela
I tu moju tugu.

Ah gle što učini!
Meni lasta mala

Nek joj bude zato
Po sto puti hvala.

III.
Žalostno te gledim
O moj vrte mali
U tebi mi milo
Cviće, mraz sve spali.

Bolno motrim propast
Liljana i ruže;
Il mi ruke pomoć
Nemogu da pruže.

Narav mati sa mnom
Istu žalost dili
Jer su ljiljan ruža
Uresom joj bili.

IV.
Tu je jesen tu je
Pada lišće pada
Past ću i ja u grob
Ali ne znam kada...

Kad bilo da bilo
Ništa mi nesmeta
Izpunit se mora
Božja volja sveta.

Ja ću njemu služiti   Viruj brate onda
Viran ću mu biti   Lahko je umriti.

Fra. Miroљjub

6 Alaj bože . . .

Alaj Bože da su meni   Za koje mi na svitu još
Ko u ptice krila   Baš nitko neznade.
U pohode letio bih   Zaman ćeš ga meni tražiti
Tebi majko mila.   Za te moje jade,
Suze roneć sazнала bi   Njih će samo izličiti
Kak' ti dite pati   Vrime lipše nade
Ali neznam jel bi mogla   * * *
Sinku lika dati.   Zacetit će i na tvojem
Letio bi izjaditi   Srcu bolne rane,
Mojeg Srca jade,   Mili rode! kad ti novi
Dan prosvite svane.

7 Tužna žetelica.

Po širokoj njivi veselo se radi,
Pivajući kose kosci. momci mladi
Znoj probija svakom, srce jače bije,
Nadmeću se tko će otkos svršiti prije!

A za svakim lepa rukoveta deva
U zanosu svaka svoju pismu pjeva
Kosci kose složno zlato klasje pada
Ah bože silni marљivoga rada!

U poslu se teškom svi jednako žure
Svi veseli bili momci ili cure !
Samo lipu Maru teška tuga mori
Plačuć rukoveta ni riči ne zbori.

Koliko joj vlati palo pred nožice
Toliko joj suza kanilo niz lice
Njeno srce bono crna tuga mori
A u sebi tiho plačuć progovori :

„Ko što ovaj žuti vlat pred nogom pada
Tako je u Bosni pao i moj Rada“
I dok jadna rukom kupi rukoveti
Tužnome Maglaju njena miso leti.

Maro lipi cvite ! oh tako mi vere
Nečudim se što ti suza kosak pere,
Jer sva srca tvoga nada željkovana
S' Radom je u Bosni na vik željkovana

* * *

Noć je ; počivaju momci, mome lipe
Sa blagim se sankom posli rada kripe
Samo na marine oči sanak neće
Po travici rosnoj, tamo amo šeće.

Nema mira jadna ni srcu ni duši ;
Na oku se njenom drobna suza suši
Teški uzdisaji Maricu odaju,
Da joj misli lete tužnome Maglaju.

Rujna zora zori, po njivi se radi
Pivajući kose kosci, momci mladi.
Al ne godi više Mari pisme jeka
Svenutomu srcu nigdi nema leka.

---

8. VIRA, LJUBAV, NADA.

Ljudsko srce česta	Ako nas kroz život
U svietu nastrada,	Ovo trojstvo prati,
Ako ga ne kriepi	Malo će na svietu
Vjera, ljubav, nada.	Ljudi nastradati.

Darovi su ono
Sa visine neba,
Hladno ljudstvo danas
Tih darova treba.

---

9. Molitva.

Bože svih naroda,	Klečeć Tebi pojim
Koji svietom vladaš	Kod Tvog žrtvenika
Koji sunce, mjesec	Tebi Bože silni
I zvezdice stvaraš	Viečnja slava, dika.

Zelenih livada	Bože svih naroda
I visokih gora	Pisnik harno prosi,
Možni Gospodaru	Na moj narod mili
Neba, zemlje, mora!	Tvoj blagosov rosi.

Ljubi Bože rod moj	Ti udieli, što mu
I njega poštedi	Sviet dati nemože
On će vieran biti	Neka se bunjeveci
Tvojoj zapovedi.	Slože i umnože.

10 Овчар.

Odmaklo je na daleko
Belo moje stado
A ja i sad goro čarna
Tebe motrim rado!

Šetao sam jednom veso
Po zelenoj travi
I gledao na iztoku
Kako zora plavi.

Svirao sam u frulicu
I srićan sam bio
Sve mi vedro, jasno bilo
A svit ovaj mig!

Hej al nebo s' naoblaći
Ono nebo plavo
A ti veneš uz potočić
Oj zelena travo!

Sad mi mučno šetati se
Po blisernoj rosi

Neznam ni sam Bože mili
Kud me beda nosi.

Na kraj sela kuća mala
U njoj cura mlada
S'nje mi srce to nevoljno
Hej teško nastrada.

Oj divojko, lipi cvite
Moja ljubo stara,
De pogledaj kroz prozorčić
Na tvojeg ovčara

Zalud vičem, cure nema
Za mene ne brani
Hej! je l' čudo što su moji
Ogorčani dani

Što ču? Idem na daleko
Stado odmaklo je
A nebo se naoblači
A od tuge moje!

S' bogom curo nesudjena
Ja te zalud voli!
Ode ovčar, ode tužan
Al srce ga boli!

---

11. Veseli se . . .

Veseli se pismo moja
Ti ćeš zavičaju
U bogatu lipu Bačku
Bunjevačkom kraju.

Iz dubokog sanca tame
Budi rod moj, budi.
I kaži mu tu je vrime
Da budemo ljudi.

Sa obzorja bunjevačkog
Raztiraj oblake
Da za njima uživamo
Veseliije danke.

Reci, svaki nek za virom
I za znanjem žudi
U kome je bunjevačko
Srce još u grudi.

Po rodnom se zavičaju
Na sve strane krili
I potraži one dvore
Gdi stanuju mili.

Reci da ji sve pozdravljam
I u srcu nosim
A za bolju im budućnost
Svevišnjega prosim.

12. Žalostna utjeha.

„Spavaj mirno moje čedo milo
Kćerka draga — moje desno krilo ! „

„Bolestna sam“ — tužno odgovara —

„Meni lika nema majko stara !“

„Moja rano ne većaj mi jada
Za grob hladni još si vrlo mlada ;

Drvlje lista, šarno cveće cvate

Ta valjda će biti lika za te.“

O ne tiši majko tako mene

Jer cvit kada tuži on i svene ;

Nema lika bolu srca moga

Srca moga teško ranjenoga.“

„Tiši mi se moje lipo čedo

Porumenit će ti lice bliedo.

Al besidi kćerka joj žalobna :

Ličit će me počivanje groba.“

Majka kćerku tiši suze lije

Al tišenje kćer joj čula nije

Za majčicu odgovora nema :

Tiho sniva usred groba niema !

---

13. Turobnice.

I.

Prispilo je srićno proliće mileno

Obukla se narav mati u zeleno

Propivale krasno ptice pivačice
Procvale u polju plave ljubičice.

Sve veselo novom životu se vraća
A snivaju samo bunjevačka braća
Ah kad na to mislim boli su mi veće
Umrio bi rado, al ni smrt me neće.

II.

Što mi tako tužno pivaš
Moja mala kanarice
Da mi drobne suze lete
Na mladjano blido lice

Nemoj tužit, nemoj draga
Pustit ću te na slobodu
Kad se bolji dani vrate
Opet mojem milom rodu.

III.

Kazo dragi daće doć.
Makar bilo u pol noć.
A toliko čekam već
Neznam štoće majka reć
Pa kakće mi doći oj
Kad ne svitli zvizda roj.
Već se vije crni oblak
Da još veći bude mrak
Oj miseče sada sjaj
Dok ne dodje u naš kraj!

IV.

Prošli su me divojački dani
Dragi skoro zaprosit nekani,
Ali moja majka još neznade
Kéer joj koga za diku imade.

Kazat ću joj moj golube mili,
Draži si mi više neg svit cili.
Na čast bilo bogatašu blago
Kad sam našla što je srcu drago.

Pa neka me grde naše snaše
Al ohole neću bogataše.
Znadem dobro kletiče me mati,
Al za drugog neću se udati.

14. Mojoj Milki.

Pod prozorom tvojim	Stog tužnog udesa
Ko odsudjen stojim	Duša mi se stresa,
Slušam tvoga glasa,	Čisto bi zaviko :
Bez koga za mene	Poviri s prozora
Nigdi nema spasa.	Moja draga Milko !

Smrče se od juga,	Ah ti dušo šutiš,
Vitar zavijuga,	Kao da se ljutiš.
Okna, staklo zveči,	Ne znam za čim tužiš
Ah tužno mi srce	Kroz prozor ni ruku
Joj ! za tobom ječi.	Nećeš, da mi pružiš.

Al pruži mi ruku
I odnimi muku,
Odkloni mi jade,

Pak će nas sjedinit
Iduće poklade. —

Bučilović

---

15. ŽALOBNA SE ZVONA . . . .

od PETŐFIA.

Žalobna se zvona čuju —
Nekog će da sahranjuju
Blago njemu! ma tko bio!
Ja bi za njeg u grob htio . . .

Do groba ga prate druzi . . .
Svako oko za njim suzi . . .
Ah, — da mene voze tako.
Barem nebi nitko plako . . .!

Privela Josipa Navratika..

---

16. Na „materice i oce.“

Kad su slavne „materice“
I čestiti „oci“
Svud su pune kotarice
Orasi' zlovoljci'!

Idjte, dico čestitajte
I torbu poneste,

I paloru svagdi-dajte
Gdi starijih jeste!

Čekaju vas materice,
Čekaju vas oci,
Lipe pune kotarice
Orasi' zlavoljci'.

I jabuka j' medj orasi
Lipih pa crvenih:
Bugeri su u nji krasni
Na pol zadiveni.

Rankov.

17. Bunjevka.

Ženska ruka što je truda,
Sve ona ublaži;
Il što smrzne, ženskim srcem
Lahko se odkravi.

Žena, mati, virna ljuba
Mnoge suze trla —
Blago rodu i porodu,
Koji ima žena,

Bunjevka je baš angjelak,
Kuće naše pravi,
Jer naroda našeg, kolo
Ona čini gradi.

Bunjevke su Rode! nami
I srića i blago,
Njevo srce rodoljubno
Nije uzdrmano.

Lipa pisma usna njevih
Od sveg svita draga,
Čeda mala po krilama
Rodu vičnja nada. —

S.

18. Divojačke pisme.

I.

Divojačka tuga
Car da znade što je,
U katane nebi
Oдно lane moje.

Ah da znade kako
Srce moje veni,
Car bi smilovo se
I njemu i meni.

Ta lipo bi dobro
Carovo i vlado,
Da mi vrati tužnoj
Moje momče mlado.

II.

Vene cviće lišće pada

Obralo se groždje
Ja još uvijek čekam dragog
Da rad mene dodje.

Čekam, plačem štoću jedna?
Još ga nikad nema
A i majka odavno me
Na vinčanje sprema.

Ah gdi si mi, gdi si dodji!
Vodi milče tvoje
Da ne pukne s teške boli
Mlado srce moje.

III.

Oj pismice turobnice
Alaj s te mi mile,
Veselim se da ste gnjizdo
U grudi mi svile.

Jer po vam će rod moj suditi
Vi druge jedine,
Kako srce moje za njim
Od ljubavi gine

IV.

Kad mi jednom smrt nemila
Učini životu kraj
I ako za virnu službu
Zadobijem vični raj.

U njem ću se vruće molit
Za budućnost roda mog
Da ga prati blagoslovom
Svemogućni dobri Bog.

19. Pismice.

I.
Evo mene braćo
Sad u vašem krugu
Svama ću sad dilit
Radost, žalost, tugu.

A kako je dobro
U svom zavičaju,
Nije valjda bolje
Ni u samom rajju.

Ja već davno nisam
Radost^u taku imo,
Zato braćo ajte
Dase zagrlimo.

II.
Donesite sada
Rujna vina amo,
A nuz čašicu tu
Ded da zapivamo.

Nek nas žalost, tuga
Bar za časak minu

Il nek se utope
U tom rujnom vinu.

Ti nam pako Bože
Sada to oprosti,
Jer bunjevac mora,
Mora da se gosti.

III.
Ako pitaš zašt mi
Srce pismu voli?
Odgovaram: za to
Jer mi liči boli.

Tada nje mi nije
Davno bi već srado
Trunilo bi možda
Moje srce mlado.

Pivat ću ja zato
Pivat sve do groba.
Ni smutit me neće
Ovog svita zloba.

20. Ništa lipše . . .

Ništa lipše, ni sladje
Već kad drago dragog nadje.
Pa se volu, mili Bože
Što se ikad volit može.

Kad na svitu ništ ne žele,
Već se ljube pa vesele,
Pa su sretni, Bože mili
Sav bi svijet zagrlili . . .

Svembi svitu pomoć htili,
Usrećit bi svit baš cili —
Pa da snjima svak se smije.
A tuge da nigde nije . . .

Niti tuge, nit veriga,
Robstva ljutog niti briga —
Nitko neka nije bidan,
A svak pošten, svaki vridan.

Pa bez kazne svak nek sbori,
Što na srdcu kome gori . . .
Oh, blažen je po sto puti,
Koj ovako ćuti.

Josipa Navratilka.

21. Na dolu.

Gj. Radić.

Na dočiću postav cura bili,
Bili cura, žali danak cili:
Koliko je na dočiću trave,
Sve su curi ko da su krvave.

Po kadkad se i promine malko.
Ko kad oblak pridje sunce jarko;
Al to malko i odveć je malko,
Pa se opet smrkne sunce jarko.

— Žao mi te, žalostna divojko:
Što je srcu, kad je tako gorko?
Valjda nema od peškira para,
Pa se bojiš, ubit će te stara?

Nije meni do peškira para,
Nit je meni što će ubit stara,
Samo da me moje lane ljubi.
E pa nek je što će stara ubit!

Priveo Rankov.

---

22. Prolično Jutro.

Svića zora, rujna svića zora
Već na skoro i svanuti mora;
Svud mir vlada, sam vitrić lahori
Kad-kad pismica zaori,

Lip si Bože lip i pun krasote !
Boga hvalit braćo, hod'te, hod'te.

Al nestat će mira i tišine
Kad s' odzovu dubrave, planine
Pismicama miloglasni ptica
Pivajući sa lipi grančica,
Gdi je pero, da opiše ovo
Pa ma bilo baš i pisnikovo.

A slavulji u grmlju dubrave
Sad ustali, da jutro pozdrave,
Proizvode glase svakojake
A krile se nebu pod oblake.
Gdi je pero, da opiše ovo
Pa ma bilo baš i pisnikovo.

A nestat će tišine i mira,
Kad zaječi frulica pastira
Raspe glase po dugoj livadi
Gdi god naše slavno pleme radi.
Divne pisme, a mojega roda,
Obrani ga Bože kud god hoda,

Sunce trake — pridhodnice — šalje
Nemož ostat sakriveno dalje ;
Čar prirode na obzor sve mami
Da se divi, divi krasotami.
Lip si Bože, ta pun si lipote !
Boga hvalit, braćo, hod'te hod'te.

Al opet mir, mira iznenada !
Po svem kraju svud tišina vlada
Nema frule ni pisme slavuljka.
Sad zazvoni zvonce sa brežuljka.
Molimo se ! Pozdrav valja dati
Zdravo da si ! zdravo božja mati.

Janko Kostalić

23. San guslara.

I.

Ja ugledah u snu Sriću staru,
Gdi je mnogi prose na pazaru,
Klanjo sam se do zemljice žute
Biserima i cvićem posute.
„Gospo Srićo ! — slobodno upitam,
(Nisam moro naprid bit upisan)
Je-l slobodno da mi srce kaže,
Šta mu želje od Tebeka traže ?
Ja bih bio srićan, zadovoljan,
Da ti guslar više bit nemoram.
Da mi j' sanduk, što si svakom dala,
Bar u po pun, gazdačkoga tala.
Duplire bih uzo da ti palim
Da te tako svagdi svakom hvalim,
Tek udili da nebudem mali,
Ko zaklopac, te me svaki svali.
Vozio b' se na četir žerava
Ko ma koja gospoština prava ;

Zidjao bih od mermera dvora,
Razgledo svit ko s gospodska kora.
Što je slasti, u mene bi bile,
Dan i noći slašćom se zalile ;
Ta i tako život dotle traje,
Dokle slasti svit i zemlja daje.“

II.

„Moj milinko, banbadava s' maziš,
Dobit nećeš, više ma šta tražiš,
Što je za te : jedne gusle male,
To su ti već Čeri moje dale.
Slušaj gusle gdi te lipo prose,
Gdi te prose jutrom prije rose.
Te popivaj tanko iza glasa,
Nek se čuje iza Arbanasa.
Da ti naspem sanduk suha zlata,
Čistih, žutih cezarskih dukata,
Svako j' zlato ko rosnato cveće,
Malo j' ima što s' privariti neće.
Ko zaklopac što si takav mali,
Te te za čas svagdi svaki svali,
To se ne kaj, bar se razbit nećeš,
Ma se obdan sto put krećeš.
Što će tebi četiri žerava
Što ji tera gospoština prava,
Žeravi bi uzde poharali
Pa b' se braća za te zastarali.
I zidjo bi od mermera dvora,

Te razgledo ko s gospodska kora :
Nepoznaješ nikakve napasti,
Ta odtud se lako može spasti.
Što je slasti, što je časti holih,
Ogorčat će čim te stegnu boli :
Od smrti te neoprosti ništa
Nit žeravi nit mermer — dvorišta,
A kad legneš truo u grob tavní,
U grob tavní, sanduk zaboravní,
Zakopat će sanduk zemljom teškom
Pa ti je kraj imenu vitežkom !“

III.

„Nemoj reći: guslar biti neću,
Već ti uzmi, fenjer ili sveću,
Te ti idji u planine puste,
Te ti traži gdi su šume guste,
I gdi nadješ da su gore puste
I gdi smotriš da su šume guste,
U strani jim reka zlamen stoji,
Tamo je grob pradidovah tvojih.
Te ti uzmi svoje gusle male,
Što su dosad za vrati ležale,
Okani se grišnog, lažnog stida,
Te odlazi do groba pradida.
Pozdravi ji na kolini mladi,
Oprostít će, što š njima uradi :
Što se starih ni sićao nisi,
Odkako te obmamiše bidi.

I kad jim grob pristadne ti sborit,
Tvoje mlado lice stadne gorit ;
Kad jim star duh nadahnut te stadne
Te ti grudi razgriju se hladne.
Progledat ćeš kano nova vida,
Proplakat ćeš sbog unučkog stida,
Uzplanut ćeš ko kadgod pokojni
Što planuše po mejdani bojni.
Tad podiži svoje gusle male,
Što se s tobom kod groba klanjale ;
I kad god ji gudalom privuko,
Nadahnutim zazvonit će zvukom.
Razumit ćeš šta su stare bajke,
Što si slušo na krilu od majke,
Zapivat ćeš kano gorske vile,
Na gorama što su onde bile.
Ma te kadgod kogod i odsudi,
Pisme će ti razumiti ljudi
Dok je majki u utrobi ploda,
Dok se strvi majčim plod nepoda.
A kad umreš, kad ti Sudac sudi,
Kad izdahneš oganj svet iz grudi,
Uzet će te duh Otaca sveti
U dom njiov proslavljen poneti !

IV.

— — — — —
— — — — —
— — — — —

Oj drago je . . . milo j' guslar biti !
Nad guslama . . . lipo uzdanuti
Nad guslama — kad-kad osvanuti . . .
Nad guslama . . . Bože izdahnuti.

---

24. Volar sam ti, taj sam.

(Odpivao stari barun Joso Rudić.)

Volar sam ti, taj sam,
Popustaren živim,
Bojtara imadem,
Povazdan se širim.
Jevedra je krov mi,
Zeljov joj čuvarac ;
Stanaricu imam,
Ja sam joj stanarac.

Odtiram voliju
Di će past štogod kad,
Pazim kud je vodi
Rogulja dvogodka.
A kad se napase,
Na baru je tiram,
Tamo Milka pere,
Ja se š njome sigram.

Čuvaju me vile,
Kad podjem po noći ;

Zornjača mi javlja,
Sad će Milka doći.
Pa pogledam često,
Hoće li, kad će svanit,
Pa uzdišem često,
Kad će Milka banit.

Pa kad ona bane,
Pa srce zakupi,
Pa kad me izljubi,
Pa srce okripi :
Srce mi propiva,
Vrula mi zasvira,
Sva me tuga prodje,
Pa se paradiram.

Priveo Jabuković.

25. Osedlo sam vranca.

Odpivao barun Joso Rudić.

Osedlo sam vranca
— Sveg se posla mahnem —
Pohodit ću malko
Moje staro lane.
A kad joj već stignem,
— I kod kuće bila, —
Lipo ću je molit :
Bil me primit htila.

Odmah ću se tužit :
Gorko sam joj kiso.
Čak do tavankuta
Kako sam joj išo.
Pa mi se osušit
Dolama baš neće,
Ako me poljubit
Staro lane neće.

Pa ako me staro
Lane poljubilo,
Pa ako me nuz to
Još i obgrlilo :
Duše mi, Boga mi,
Sjašit ću sa vranca,
Pa se s dragom latit
Onog starog tanca.

Priveo Jabuković.

26. Dida i unuci.

(Na prelu)

Na prelu je bio „dida“ Toliko će — vire moje —
Kod najstarjeg sina, Bit vaši krstaša !“
Pa j' unuke oblažnjivo
Da mu piju vina. Pa j' nalivo redom „dida,
Pet sitni časica,
„Koliko god poizpili Redom mećo i krstaše,
Rujnog vinca čašah : Da s' nadmeću dica.

Al netriba unucima   Bacaju ji koj' guslašu
Didinih krstaša,   Koje tamburašu,
Kad su mali poizpili   Koj' hvaćaju da igraju
Po pet sitnih čaša.   Lipu novu snašu!

27. DVI MLADE ALGAŠEVE.

Bisnom Turku nedodija jada,
Nedodija hrsuzinskog krada:
Dok je stoke i dok je atara,
Dok je mlada i dok je pargara.

Juriš naprid! Pomoz Allah sveti!
Da se Turak gjauru osveti.
Juriš eno j' fratarska kapela
Tamo j' naša Subotica bela!

Triput puče puška iznenada,
U brdima Subatice grada!
Davnašnja nam starina nabraja:
Kad god puče uvik gjipi graja.

* * *

Kada puče najpre iznenada
U brdima Subatice grada,
Puče graja, e sa sviju strana,
Gdi goder je hrabri subačana.
Hoj Sučiću, ustaj kapetane,
Hoj nečekaj da nas vlasi brane,

Zakuni nas svetomu barjaku
Pokažmo se Turčinu ujaku.

„Braćo moja, sinci Jugovićah,
Ne bojte se, dok vam je Sučićah ;
Dok je nama svetoga barjaka,
Ne bojmo se dužmanskih Turaka.

„Hoj na noge ; ustan' der Vojniče,
Paši ćordu što najbolje siče :
Da branimo cesara i kralja.

„Hoj na noge, da se ne nastrada,
Hoj obadva Algaševa mlada,
Ne žalite staricu i mlade,
Neće nikom ostat da dosade!“

Čekaj, Turče, čekaj samo malko,
Potavnut će tebi sunce jarko,
Eto tebi Sučić kapetane,
I s' njim hrabre vojske odabrane.

II.

Kad drugiput puče iznenada,
U brdima Subatice grada
Stade graja sviju Subačanka,
Svud se piva : eto kući ranka.

Ni dvi dobre Algaševe mlade,
Nebrinu se, ni nejade jade :
Svaka plete ko ibrišim vlasi,

Spravljaju se, sve se svaka mazi,
Namišćaju vezene krevetce,
Prostiraju čončane velence,
Da jim dragog, kad iz vojske dodje
U krevetcu svaka briga prodje.

Hladne vode grabe sa izvorah,
Čim se dragi napojiti mora,
Po konaci bila smoka traže,
Da imadu, čim da se osnaže.

I još koja u polje povirne,
Čekajući valjda su nemirne ;
I još koja u polje otidje,
Valjda da je vojno ne obidje . . . .

Teško svakom, ko čekati mora
Čekajući privariti se mora ;
Teško mladim, bre su se varale
Misto svojih sve Turci navale.

III.

Kad trećiput puče iznenada
U brdima Subatice grada,
Naprid jezdi Sućić kapetane,
Za njim momci do jednog brez mane.

Te pivaju što će kući doći,
Te pivaju što će dragoj doći,
I još : dok je Sućić-kapetane
Ne boj nam se, mila stara mane!

Kad pristigli do gradskog atara,
Al tu čeka Algašica stara,
Rukom maše veseloj momčadi
Te se stara na zemlju posadi.

„Blago tebi, Sučić-kapetane,
Jer si vitez od viteške grane ;
Blago svima, vesele ste čudi,
Suzbiliste Turka kano ljudi.

„Blago svakom koga srića snagje
Teško meni jer mene nesnagje,
Bud sam stara, stara i nevoljna,
Nevolja me stiska još sve boljma.

„Teško meni , . . imam do dva sinka,
Do dva sinka, moja dva mizimka,
Lani sam ji poženila mlade,
Da mi snaje š' njima kuću grade.

„Puče puška prije iznenada
U brdima Subatice grada
Mi sanjale : eto nam dragosti,
Kraj je vojski idju mili gosti.

„Mi sanjale i dodjoše gosti,
Od pakosti a ne od dragosti . . .
Ugrabiše, di što ko imaše,
A od mene moje lipe snaše.“
Tu zažali Algašica stara

Što je stara, što je žalost para,
Al poviknu Sučić kapetane :
„Zar se mladah Turčin neokane ?

„Ta na noge nanovo ustajmo
Naše mlade poganu nedajmo !
Gjipi Sučić, poskoče junaci
Te se svaki na svog barnu baci.

* * *
Teško svakom, ko čekati mora,
Čekajući privariti se mora ;
Teško mladam, sve su se varale,
Misto dragi sve Turci navale.

Kraj pivanju, kraj i uzdisanju,
Kraj vidjenju, skoro milovanju :
Bolje da su tad umrle jadne,
Kad opaze Turke goropadne.

Pokupili vezene krevetce,
Pokupili čončane velenice,
Ugrabili do dvi mlade tužne,
Odneli ji sa sobom u sužnje . . .

Čekaj, Turče, čekaj samo malko,
Potavnut će opet sunce jarko,
Bit će tebi mlada i pargara
Stić će tebe britka čorda stara.

RED SLOVA:

Magj.		Bunjev.	Magj.		Bunjev.
a	==	—	n	==	n
á	==	a	ny	==	nj
b	==	b	o	==	o
c	==	c	ö	==	—
cs	==	č	p	==	p
cz	==	c	r	==	r
d	==	d	s	==	š
e	==	e	sz	==	s
é	==	—	t	==	t
f	==	f	ty	==	ć
g	==	g	ts	==	č
gy	==	gj	u	==	u
h	==	h	ü	==	—
i	==	i	v	==	v
j	==	j	z	==	z
k	==	k	zs	==	ž
l	==	l	x	==	ks
ly	==	lj	y	==	j
m	==	m			